

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
กระทรวงอุตสาหกรรม
OFFICE OF INDUSTRIAL ECONOMICS

เอกสารเผยแพร่อุตสาหกรรมนำรัฐ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ อุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ กระดาษ และสิ่งพิมพ์

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
กระทรวงอุตสาหกรรม
OFFICE OF INDUSTRIAL ECONOMICS

เอกสารเผยแพร่อุตสาหกรรมน่ารู้ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ **อุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ กระดาษ และสิ่งพิมพ์**

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรชั้นนำ การพัฒนาอุตสาหกรรม

พันธกิจ/ภารกิจ

- จัดทำ บูรณาการ ผลักดันนโยบาย แผน ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาอุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่า และขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน
- จัดทำระบบสารสนเทศเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ตัวชี้วัด สัญญาณเตือนภัยภาคอุตสาหกรรม ที่ทันสมัย เชื่อถือได้ และเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้บริการเผยแพร่
- สร้างความเข้มแข็งในการเป็นองค์กรแห่งความรู้ด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ค่านิยม

จริยธรรมนำคน	พัฒนาตนเป็นนิจ
สร้างมิตรร่วมงาน	ปฏิบัติการเชิงรุก

คำนำ

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม ได้จัดทำเอกสารความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจในอุตสาหกรรมรายสาขาให้แก่ผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมและผู้สนใจทั่วไป ซึ่งนับเป็นบทบาทหน้าที่หลักบทบาทหนึ่งของ สศอ. คือ การเป็นองค์กรแห่งความรู้ด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้จะช่วยให้ผู้อ่านเกิดความรู้ ความเข้าใจในอุตสาหกรรมรายสาขาที่สำคัญ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

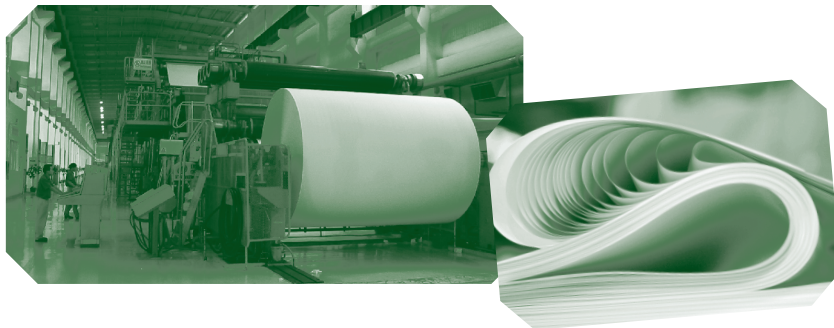
ทั้งนี้ หากสนใจต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม โทรศัพท์ 0 2202 4274, 0 2202 4284 โทรสาร 0 2644 7023 Website : <http://www.oie.go.th/>

สารบัญ

หน้า

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ กระดาษ และสิ่งพิมพ์

1.สถานภาพ	2
2.แนวโน้มอุตสาหกรรม	14
3.ปัญหาและอุปสรรค	15
4.แนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรม	17

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ กระดาษ และสิ่งพิมพ์

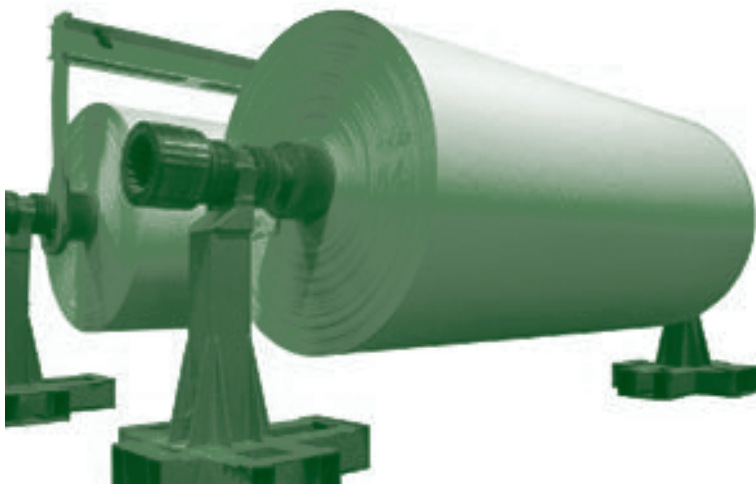
“อุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ กระดาษและสิ่งพิมพ์” มีการผลิตเชื่อมโยงครบวงจรตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เป็นหนึ่งในไม่กี่อุตสาหกรรมของไทยที่มีลักษณะเช่นนี้ ความเชื่อมโยงครบวงจรของอุตสาหกรรมนี้ส่งผลให้ต้นทุนวัตถุดิบที่เชื่อมโยงกันมีราคาถูกลง ส่งผลด้านบวกต่อการแข่งขันในตลาดต่างประเทศ และเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยปี 2554 มีรายได้จากการส่งออกรวม 7,034.56 ล้านบาทหรือสหรัฐ แม้ว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมนี้เพิ่งจะเริ่มต้นอย่างจริงจังในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาเท่านั้น

1. สถานภาพ

การผลิต

ปี 2554 การผลิตเยื่อกระดาษ กระดาษและสิ่งพิมพ์ เมื่อพิจารณาจากดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อน ได้แก่ เยื่อกระดาษ กระดาษพิมพ์เขียน และกระดาษคราฟท์ ลดลงร้อยละ 9.07, 12.61 และ 5.54 ตามลำดับ สอดคล้องกับการจำหน่ายที่ลดลงในผลิตภัณฑ์เดียวกัน ร้อยละ 13.66, 5.14 และ 4.94 ตามลำดับ เป็นผลสืบเนื่องจากการสถานการณ์น้ำท่วมในประเทศไทยเมื่อปลายปีที่ผ่านมา ทำให้ผู้ประกอบการบางส่วนที่ได้รับผลกระทบยังไม่สามารถกลับมาผลิตได้เหมือนเดิม ประกอบกับระบบการขนส่ง และศูนย์กระจายสินค้า

ต่างได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน ในขณะที่การผลิตกระดาษแข็งและกระดาษลูกฟูกเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.97 และ 9.21 และสอดคล้องกับการจำหน่ายที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.68 และ 9.51 ตามลำดับ เนื่องจากทั้งกระดาษแข็งและกระดาษลูกฟูกดังกล่าวนำไปผลิตกล่องบรรจุสินค้าและขนส่ง เนื่องจากความต้องการใช้กระดาษดังกล่าวมีอย่างต่อเนื่องในการบรรจุสินค้าในภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ (รายละเอียดตามตารางที่ 1 และ 2)

โครงสร้างของอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ กระดาษและสิ่งพิมพ์ เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีศักยภาพในการผลิตและมีโอกาสขยายตัวอย่างต่อเนื่อง มีกระบวนการผลิตต้นน้ำคืออุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ อุตสาหกรรมกลางน้ำคือกระดาษ และอุตสาหกรรมปลายน้ำคืออุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ ตลอดจนมีการเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น ซึ่งอุตสาหกรรมเหล่านี้มีการจ้างงานจำนวนมาก ตามสถิติของกรมโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า มีจำนวนโรงงานเยื่อกระดาษ กระดาษ และวัสดุเกี่ยวกับกระดาษทั้งสิ้น 807 โรงงาน มีการจ้างงาน 7,000 คน สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์มีจำนวน 3,500 โรงงาน มีการจ้างงาน 100,000 คน ผู้ประกอบการขนาดเล็กร้อยละ 90 มีการใช้เทคโนโลยีการผลิตไม่สูงนัก และเป็นการผลิตเพื่อสนองตอบความต้องการภายในประเทศ ส่วนโรงงานสิ่งพิมพ์ขนาดกลางและขนาดใหญ่มีสัดส่วนร้อยละ 8 และ 2 ตามลำดับ รายละเอียดตามดังรูปที่ 1

อุตสาหกรรมเยื่อและกระดาษ เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้ทุนเข้มข้น มีลักษณะเป็นผู้ผลิตน้อยราย ในขณะที่อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ส่วนใหญ่จะเป็นขนาดกลางและขนาดเล็ก มีผู้ผลิตมากราย ส่งผลให้อำนาจการต่อรองระหว่างทั้งสองกลุ่มไม่เท่าเทียมกันและนำไปสู่ความขัดแย้งในบางครั้ง โดยเฉพาะในช่วงที่อุปสงค์ของตลาดมีการขยายตัวขึ้นมาก อย่างไรก็ตาม ปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มบรรเทาลงเมื่ออุปสงค์ปรับลดลงและมีการประสานงาน รวมถึงการวางแผนร่วมกันทั้งสองกลุ่มดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ผู้ผลิตในอุตสาหกรรมเยื่อและกระดาษ เป็นรายใหญ่ มีศักยภาพด้านการลงทุนสูง มีการลงทุนด้านเทคโนโลยีการผลิตอย่างสม่ำเสมอ สามารถแข่งขันด้านต้นทุนกับต่างประเทศได้ แต่จุดอ่อนอยู่ที่ความจำกัดของพื้นที่เพาะปลูกยูคาลิปตัสซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญในการทำเยื่อกระดาษ การมีผู้ผลิตรายใหม่เข้าสู่อุตสาหกรรมในปัจจุบันและในอนาคต จึงอาจสร้างปัญหาการจัดสรรพื้นที่ที่ไม่เพียงพอและสร้างความขัดแย้งในอนาคตได้ จึงควรมีการขยายพื้นที่ปลูกยูคาลิปตัส มีระบบการจัดการด้านมลภาวะรองรับควบคู่ไปด้วย นอกจากปัญหาด้านพื้นที่แล้ว การแข่งขันในอุตสาหกรรมกระดาษยังอยู่ที่การสร้างความแตกต่างให้กับให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้ผลิตจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันและก้าวไปข้างหน้าก่อนคู่แข่งในในตลาดโลก

ผู้ผลิตในอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ ส่วนใหญ่เป็นขนาดกลางและเล็ก ทำให้มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี และนับว่ามีคัลสเตอร์ที่ดีที่สุดอุตสาหกรรมหนึ่งในประเทศไทย แต่พบว่าผู้ผลิตส่วนมากยังไม่มีการลงทุนในด้านการแยกสี การควบคุมสี รวมถึงขั้นตอน After-Press ทำให้ธุรกิจแยกสีของไทยไม่เติบโตมากนัก โดยส่วนหนึ่งเติบโตที่โรงพิมพ์หรือหนังสือพิมพ์

■ การจำหน่ายในประเทศ

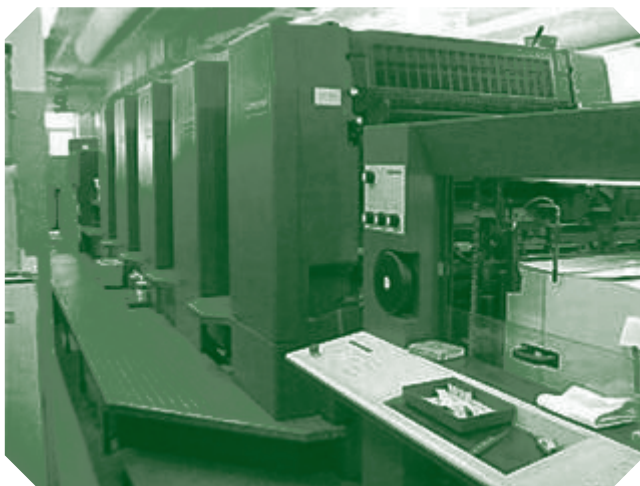
การจำหน่ายในประเทศปี 2554 ส่วนใหญ่มีการบริโภคลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อน ได้แก่ เยื่อกระดาษ กระดาษพิมพ์เขียน กระดาษแข็ง กระดาษคราฟท์ และกล่องกระดาษลูกฟูก ลดลงร้อยละ 17.75, 6.80, 0.56, 3.20 และ 0.18 ตามลำดับ ยกเว้นเพียงกระดาษลูกฟูกที่มีการจำหน่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.38

■ การส่งออก

1. **เยื่อกระดาษ** ปี 2554 มีมูลค่าการส่งออก 112.83 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.86 เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน เนื่องจากการขยายตัวของการส่งออกไปยังประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศส่งออกหลักอย่างประเทศจีน ซึ่งเป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของไทย มีสัดส่วนการส่งออกสูงถึงร้อยละ 57.19 ยังมีความต้องการใช้เยื่อกระดาษเพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับในปีนี้บางประเทศมีปริมาณคำสั่งซื้อเยื่อกระดาษจากไทยเพิ่มขึ้น อาทิ ฟิลิปปินส์ เกาหลีใต้ และสหรัฐอเมริกา ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ผลิตเยื่อกระดาษในประเทศขยายการส่งออกทั้งเยื่อกระดาษบริสุทธิ์และเยื่อกระดาษที่ได้จากกระดาษที่ใช้แล้ว อย่างไรก็ตาม คาดว่าในปี 2555 จะมีการส่งออกที่เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

ประเทศคู่ค้าหลักในการส่งออกเยื่อกระดาษ ได้แก่ จีน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และ เกาหลีใต้ มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 57.19, 8.43, 7.03 และ 3.94 ตามลำดับ (รายละเอียดตามตารางที่ 3 และ 4)

2. กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ ปี 2554 มีมูลค่าการส่งออก 2,917.32 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 118.59 เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน เนื่องจากประเทศคู่ค้าหลักในภูมิภาคเอเชียนำเข้าจากไทยเพิ่มมากขึ้น อาทิ สหราชอาณาจักร จีน เวียดนาม และอินโดนีเซีย นำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 1,587.76, 1,531.52, 14.15 และ 7.61 ตามลำดับ แต่หากพิจารณาปริมาณการส่งออกกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ พบว่า มีทิศทางสวนทางกันกับมูลค่าการส่งออกเนื่องจากปัจจัยด้านราคาในปีนี้ได้ปรับตัวสูงขึ้นกว่าปีก่อน แต่อย่างไรก็ตามการส่งออกยังขยายตัวได้ในประเทศสหราชอาณาจักร จีน เวียดนาม และมาเลเซีย

ประเทศคู่ค้าหลักในการส่งออกกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ ได้แก่ สหราชอาณาจักร จีน เวียดนาม และมาเลเซีย มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 28.76, 25.42, 5.63 และ 5.01 ตามลำดับ (รายละเอียดตามตารางที่ 3 และ 4)

3. หนังสือและสิ่งพิมพ์ ปี 2554 มีมูลค่าการส่งออก 4,004.41 ล้านบาทหรือสหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 90.86 และมีปริมาณการส่งออก 20.35 พันตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.74 เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน ซึ่งสาเหตุหลักที่การส่งออกเพิ่มขึ้นทั้งมูลค่าและปริมาณ เนื่องจากผู้นำเข้ารายใหญ่ คือ ส่องกง นำเข้าจากไทยเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 94.41 แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังมีโอกาสทางการตลาดในธุรกิจสิ่งพิมพ์ เนื่องจากไทยมีวัตถุดิบต้นน้ำคือกระดาษ และสามารถผลิตเองในประเทศ และเป็น Local Content ถึงร้อยละ 80 ทำให้มีเม็ดเงินหมุนเวียนอยู่ในประเทศและเพิ่มมูลค่าได้อย่างมาก สำหรับประเทศคู่แข่งที่สำคัญของไทยคือฮ่องกงและสิงคโปร์ ซึ่งเป็นผู้นำตลาดสิ่งพิมพ์ของอาเซียนในปัจจุบัน ประสบปัญหาค่าแรงงานที่เพิ่มสูงขึ้นและขาดแคลนแรงงานมากกว่าไทย แสดงให้เห็นว่าโอกาสในการเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดของไทยมีมากขึ้น แต่ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สิ่งพิมพ์ไทยยังมีมูลค่าน้อยเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งอย่างฮ่องกงและสิงคโปร์ คือขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญทางด้านการพิมพ์ ขาดข้อมูลในต่างประเทศ และผู้ประกอบการที่สามารถรับงานพิมพ์จากต่างประเทศมีจำนวนน้อย ประเทศคู่ค้าหลักในการส่งออกหนังสือและสิ่งพิมพ์ ได้แก่ ฮ่องกง ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 93.89, 2.7 และ 0.82 ตามลำดับ (รายละเอียดตามตารางที่ 3 และ 4)

■ การนำเข้า

1. **เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ** มีมูลค่า 787.46 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 457.21 เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน แต่หากพิจารณาปริมาณการนำเข้าเยื่อกระดาษและเศษกระดาษ ปริมาณนำเข้าลดลงร้อยละ 7.63 เนื่องจากความต้องการใช้เยื่อกระดาษและเศษกระดาษในประเทศ มีน้อยลงจากราคาที่ปรับตัวสูงขึ้นค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับปีก่อน ประกอบกับได้รับผลกระทบจาก น้ำท่วม ส่งผลให้ผู้ประกอบการยังไม่สามารถกลับมาผลิตได้เหมือนเดิม จำเป็นจะต้องนำเข้ามา เพื่อผลิตในผลิตภัณฑ์ต่อเนื่อง (รายละเอียดตามตารางที่ 5 และ 6) ประเทศนำเข้าหลักของไทยใน ผลิตภัณฑ์เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ ได้แก่ แคนาดา สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น สัดส่วนร้อยละ 15.74, 14.94 และ 13.51 ตามลำดับ

2. กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ มีมูลค่า 1,670.77 ล้านบาทหรือร้อยละ 18.18 เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน สาเหตุที่มีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นเนื่องจากเกิดอุปสรรคภายในประเทศที่ส่งผลต่อภาคการผลิตทำให้ไม่สามารถผลิตได้ ประกอบกับความต้องการใช้มีปริมาณมากขึ้น ส่งผลให้ต้องมีการนำเข้ากระดาษพิมพ์เขียนเคลือบผิวจากประเทศจีน อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และไต้หวัน เนื่องจากมีราคาจำหน่ายต่ำกว่าในประเทศ เพื่อนำมาใช้สำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่อง คือสำหรับผลิตหนังสือและสิ่งพิมพ์ (รายละเอียดตามตารางที่ 5 และ 6) แหล่งนำเข้าที่สำคัญในไตรมาสนี้ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย สัดส่วนนำเข้าร้อยละ 18.44, 15.77 และ 13.91 ตามลำดับ

3. หนังสือและสิ่งพิมพ์ มีมูลค่า 197.15 ล้านบาทหรือสหรัฐ ลดลงร้อยละ 33.09 เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าสิ่งพิมพ์ที่เป็นสินค้าฟุ่มเฟือย อาทิ ภาพพิมพ์ ภาพถ่าย และอื่นๆ หากพิจารณาปริมาณการนำเข้าสิ่งพิมพ์ของปีนี้เปรียบเทียบกับปีก่อน ลดลงร้อยละ 11.77 สาเหตุจากน้ำหนักและมูลค่าของสิ่งพิมพ์แต่ละประเภทที่นำเข้าแตกต่างกันและมีมูลค่าสูงกว่ากระดาษมาก เนื่องจากมูลค่าสิ่งพิมพ์ 1 ชิ้น คิดเป็นมูลค่าร้อยละ 5-10 อีกร้อยละ 90 จะเป็นการพิมพ์ การใช้กราฟิก รูปภาพ ความคิดสร้างสรรค์ เพิ่มเข้าไป โดยประเทศนำเข้าหลักในปีนี้ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และญี่ปุ่น สัดส่วนร้อยละ 29.56, 11.37 และ 10.95 ตามลำดับ (รายละเอียดตามตารางที่ 5 และ 6)

2. แนวโน้มอุตสาหกรรม

แนวโน้มอุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ กระดาษและสิ่งพิมพ์ จะขยายตัวทั้งภาคการผลิต การส่งออกและการนำเข้า ทั้งนี้ปัจจัยบวกในประเทศโดยเฉพาะกระดาษสำหรับผลิตหนังสือเรียน ในอุตสาหกรรมหลักที่ต้องใช้กระดาษสำหรับผลิตกล่องกระดาษและบรรจุภัณฑ์ รวมทั้งสิ่งพิมพ์ ได้แก่ อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนยานยนต์ และผลิตภัณฑ์อาหาร รวมทั้งการส่งเสริม การอ่านเพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สำหรับปัจจัยบวกจากภายนอก ได้แก่ แนวโน้มตลาด คู่ค้าที่สำคัญของไทยในภูมิภาคเอเชีย อาทิ ฮองกง จีน ยังคงมีการขยายตัวในการส่งออกเยื่อกระดาษ กระดาษและสิ่งพิมพ์ ไปยังประเทศเหล่านี้สูงกว่ากลุ่มประเทศอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง

สำหรับปัจจัยลบอาจส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต เช่น การปรับค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาท ราคาน้ำมันที่ปรับเพิ่มขึ้น รวมถึงปัญหาภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาและกลุ่มสหภาพยุโรป อาจทำให้ทั้งการผลิต การบริโภค/ การจำหน่ายในประเทศ การส่งออก และการนำเข้าเกิดการชะลอตัวจากความต้องการใช้เยื่อกระดาษ กระดาษและสิ่งพิมพ์ ทั้งในภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคธุรกิจการค้าและบริการ และผู้บริโภคที่ยังได้รับผลกระทบจากปัจจัยดังกล่าวอยู่

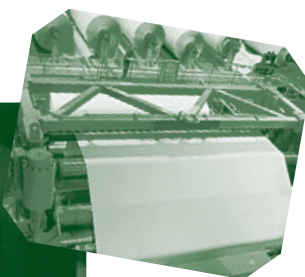
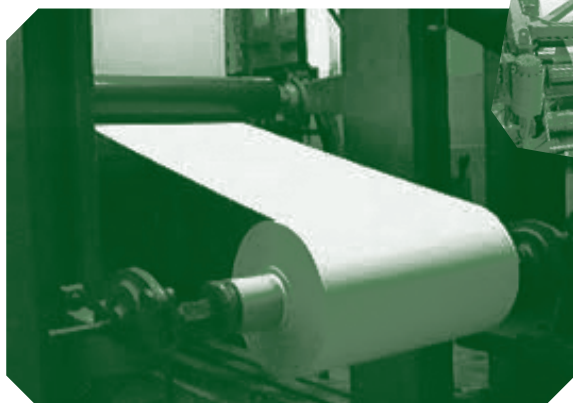
3. ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาที่สำคัญหลายประการที่เป็นจุดอ่อนในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งอาจเป็นปัจจัยคุกคามในการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอนาคต ทั้งนี้สามารถสรุปปัญหาที่สำคัญด้านต่างๆ ของอุตสาหกรรมได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านการผลิต

ไม่สามารถผลิตเยื่อใยยาวได้จึงต้องอาศัยการนำเข้า

- พื้นที่ปลูกยูคาลิปตัสมีจำกัด
- มีการวิจัยและพัฒนาในระดับต่ำ
- ผู้ผลิตสิ่งพิมพ์ส่วนใหญ่มีระดับเทคโนโลยีไม่สูง โดยเฉพาะ After-Press
- ขาดแคลนบุคลากรด้านการพิมพ์ทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพ
- ต้นทุนค่าขนส่งและไปรษณียากรสูงกว่าคู่แข่งมาก

2. ปัญหาด้านการตลาด

- ขาดการเก็บข้อมูลสิ่งพิมพ์ที่รวมอยู่ในบรรณารักษ์
- ผู้ผลิตสิ่งพิมพ์ขาดข้อมูลและทักษะในการทำตลาดต่างประเทศ
- สำนักพิมพ์ชั้นนำส่วนใหญ่มีฐานอยู่ที่สิงคโปร์และฮ่องกง

3. กฎระเบียบและกีดกันการค้า

- ภาษีศุลกากรเครื่องจักรและอะไหล่สำหรับผู้ผลิตเยื่อและกระดาษค่อนข้างสูง
- การเจรจา FTA อาจทำให้กระดาษจากจีนเข้าสู่ตลาดโดยการตัดราคาได้ง่ายขึ้น

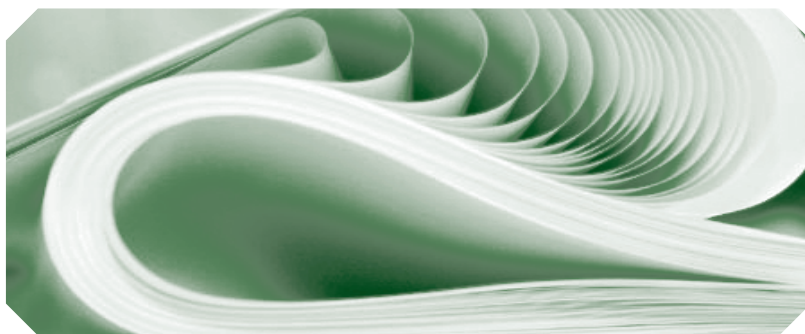
4. อื่นๆ

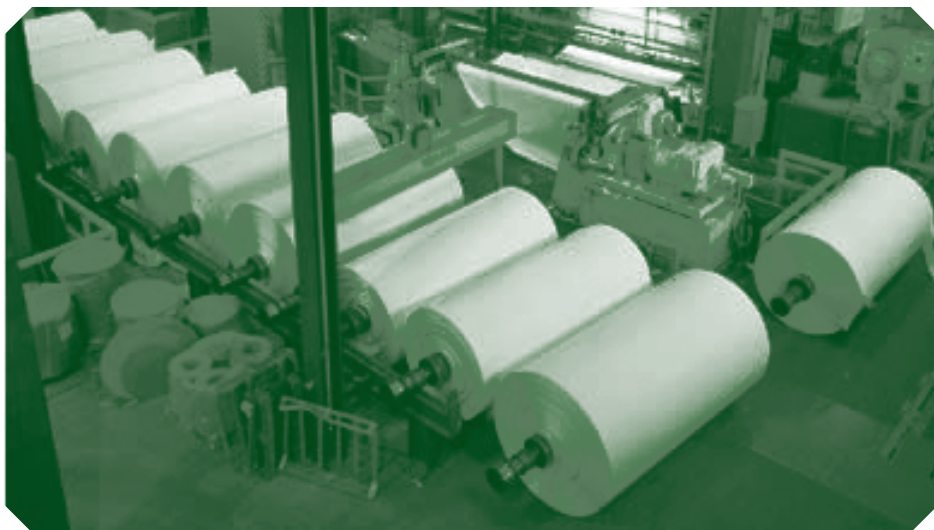
- การพัฒนาของระบบคอมพิวเตอร์และดิจิทัลที่ลดการใช้กระดาษและสิ่งพิมพ์
- ระบบการประมูลงานพิมพ์ล่วงหน้า ลดโอกาสผู้ผลิตขนาดกลางและเล็ก

4. แนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรม

ตามแผนแม่บทอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ ของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ตั้งเป้าหมายเป็นศูนย์กลางการพิมพ์ในภูมิภาคอาเซียน (Printing Hub) ภายในปี พ.ศ. 2557 โดยมีแผนกลยุทธ์พัฒนา 4 ด้าน คือ

1. **ด้านการพัฒนาตลาด** โดยพัฒนาประเทศให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความต้องการสื่อสิ่งพิมพ์ และเป็นบรรทัดฐานที่สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศ ส่งเสริมการเติบโตของตลาดส่งออกด้านสิ่งพิมพ์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ สร้าง Branding โดยการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดระดับประเทศ โดยความร่วมมือกับผู้ประกอบการทั้งระบบ เพื่อแสดงศักยภาพทั้งระบบตั้งแต่อุตสาหกรรมกระดาษ บรรทัดฐาน โรงพิมพ์ และผู้จัดพิมพ์

2. **ด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม** โดยมีการบริหารแบบคลัสเตอร์ การบริหารด้านสายโซ่
อุปทาน และสายโซ่แห่งคุณค่า การจัดการสิ่งแวดล้อม การปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบ การพัฒนา
เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา การพัฒนามาตรฐาน การพัฒนาธุรกิจ และการพัฒนาคน

3. **ด้านโครงสร้างพื้นฐานอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวข้อง**

- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การขนส่ง ไฟฟ้า น้ำประปาที่มีราคาแข่งขันได้
รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็ว
และมีประสิทธิภาพ

- การพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุนและอุตสาหกรรมเกี่ยวข้อ ได้แก่ อุตสาหกรรมเคมี หมึกพิมพ์ เครื่องจักรอุปกรณ์ เกษตรกรที่ทำสวนไม้โตเร็วอุตสาหกรรมเยื่อ อุตสาหกรรมกระดาษ การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจระดับประเทศและระดับนานาชาติ อีกทั้งการมี ระบบฐานข้อมูลอุตสาหกรรมที่ดี ได้แก่ ข้อมูลลูกค้า และข้อมูลคู่แข่ง

4. ด้านการเงิน การส่งเสริมการลงทุน การใช้มาตรการภาษีในการส่งเสริมอุตสาหกรรม และการสนับสนุนด้านเงิน

.....

ตารางที่ 1 ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ และกระดาษ

ผลิตภัณฑ์	2551	2552	2553	2554
เยื่อกระดาษ	127.53	104.42	107.74	97.96
YoY (%)	-10.29	-18.12	3.17	-9.07
กระดาษพิมพ์เขียน	117.88	116.54	116.38	101.71
YoY (%)	-6.09	-1.13	-0.14	-12.61
กระดาษแข็ง	132.12	123.31	138.42	142.53
YoY (%)	8.13	-6.67	12.25	2.97
กระดาษคราฟท์	125.94	121.87	125.40	118.57
YoY (%)	-7.19	-3.23	2.90	-5.45
กระดาษลูกฟูก	200.58	166.23	189.04	206.46
YoY (%)	4.41	-17.13	13.72	9.21

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ตารางที่ 2 ดัชนีการส่งสินค้าเยื่อกระดาษ และกระดาษ

ผลิตภัณฑ์	2551	2552	2553	2554
เยื่อกระดาษ	118.17	103.43	77.65	67.04
YoY (%)	-13.84	-12.48	-24.92	-13.66
กระดาษพิมพ์เขียน	123.86	131.54	123.66	117.30
YoY (%)	-5.00	6.20	-5.99	-5.14
กระดาษแข็ง	144.73	132.20	151.06	155.12
YoY (%)	11.08	-8.66	14.27	2.68
กระดาษคราฟท์	129.44	124.85	127.62	121.31
YoY (%)	-10.20	-3.55	2.22	-4.94
กระดาษลูกฟูก	193.25	173.24	190.47	208.59
YoY (%)	-0.81	-10.36	9.95	9.51

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ตารางที่ 3 มูลค่าการส่งออกเยื่อกระดาษ กระดาษ ผลิตภัณฑ์กระดาษ และสิ่งพิมพ์

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

ผลิตภัณฑ์	2551	2552	2553	2554	ประเทศส่งออก
เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ	122.33	78.61	99.10	112.83	จีน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์
YOY (%)	-29.27	-35.74	26.06	13.86	
กระดาษและผลิตภัณฑ์	1,322.13	1,200.41	1,334.61	2,917.32	ฮ่องกง จีน เวียดนาม
YOY (%)	10.73	-9.21	11.18	118.59	
หนังสือและสิ่งพิมพ์	1,449.32	1,566.67	2,098.11	4,004.41	ฮ่องกง ญี่ปุ่น สิงคโปร์
YOY (%)	94.76	8.10	33.92	90.86	
รวม	2,893.78	2,845.69	3,531.81	7,034.56	
YOY (%)	37.07	-1.66	24.11	99.18	

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

ตารางที่ 4 ปริมาณการส่งออกเยื่อกระดาษ กระดาษ ผลิตภัณฑ์กระดาษ และสิ่งพิมพ์

หน่วย : พันตัน

ผลิตภัณฑ์	2551	2552	2553	2554
เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ	213.77	194.16	162.18	183.97
YOY (%)	-30.35	-9.17	-16.47	13.43
กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ	1,189.26	1,225.29	1,163.11	1,124.99
YOY (%)	-5.80	3.03	-5.08	-3.28
หนังสือและสิ่งพิมพ์	23.37	18.46	18.89	20.35
YOY (%)	3.78	-20.99	2.30	7.74
หนังสือและสิ่งพิมพ์	1,426.39	1,437.92	1,344.18	1,329.31
YOY (%)	-10.39	0.81	-6.52	-1.11

ที่มา : เก็บรวบรวมข้อมูลโดยกรมศุลกากร

ตารางที่ 5 มูลค่าการนำเข้าเยื่อกระดาษ กระดาษ ผลิตภัณฑ์กระดาษ และสิ่งพิมพ์

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

ผลิตภัณฑ์	2551	2552	2553	2554	ประเทศส่งออก
เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ	661.23	426.39	141.32	787.46	แคนาดา ญี่ปุ่น
YOY (%)	22.31	-35.52	-66.86	457.21	สหรัฐอเมริกา
กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ	1,323.30	1,096.00	1,413.80	1,670.77	จีน ญี่ปุ่น
YOY (%)	20.70	-17.18	29.00	18.18	สิงคโปร์
หนังสือและสิ่งพิมพ์	276.04	190.69	294.64	197.15	สหรัฐอเมริกา
YOY (%)	34.68	-30.92	54.51	-33.09	อังกฤษ ญี่ปุ่น
รวม	2,260.57	1,713.09	1,849.76	2,655.37	
YOY (%)	22.73	-24.22	7.98	43.55	

ที่มา : เก็บรวบรวมข้อมูลโดยกรมศุลกากร

ตารางที่ 6 ปริมาณการนำเข้าเยื่อกระดาษ กระดาษ ผลิตภัณฑ์กระดาษ และสิ่งพิมพ์

หน่วย : พันตัน

ผลิตภัณฑ์	2551	2552	2553	2554
เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ	1,698.56	1,438.25	1,607.75	1,485.13
YOY (%)	12.95	-15.33	11.79	-7.63
กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ	862.79	722.13	1,022.27	913.58
YOY (%)	2.30	-16.30	41.56	-10.63
หนังสือและสิ่งพิมพ์	15.67	12.10	13.08	14.62
YOY (%)	-17.19	-22.80	8.11	11.77
รวม	2,577.02	2,172.47	1,643.10	2,413.32
YOY (%)	8.92	-15.70	21.66	-8.69

ที่มา : เก็บรวบรวมข้อมูลโดยกรมศุลกากร

ดำเนินการโดย : คณะทำงานจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์

ที่ปรึกษา : นายโสภณ ผลประสิทธิ์

นายหทัย อุไทย

นายพิชัย ตั้งชนะชัยอนันต์

คณะทำงาน : นางวารี จันทรเนตร

นางธนพรณ ไททยะเสวี

นางศุภิดา เสมมีสุข

นายศุภชัย วัฒนวิทย์กรรม

นายบุญอนันต์ เสวตสิทธิ์

นายชาลี ชันศิริ

นางสาวสมานลักษณ์ ตันทิกุล

นางสาวชัตติยา visaรัตน์

นายศักดิ์ชัย สินโสมนัส

นางสาวกุลชลี โหมดพลาย

นางสาวสิรินยา ลิ้ม

นางสาวรวงคณา พงศาปาน

สถานที่ติดต่อ : สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม
75/6 ถนนพระรามที่ 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2202 4274 , 0 2202 4284 โทรสาร 0 2644 7023

Website : www.oie.go.th

Facebook : www.facebook.com/oieprnews

Twitter : http://twitter.com/oie_news

พิมพ์ที่ บริษัท วงศ์สว่างพับลิชชิง แอนด์ พรินติ้ง จำกัด
เลขที่ 2 ถนนจรัญสนิทวงศ์ ซอยจรัญฯ 86/1 แขวงบางอ้อ
เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700
โทร. 0-2880-1876 แฟกซ์. 0-2879-1526
www.wswp.co.th

Industrial Intelligence Unit (IIU) คืออะไร?

ระบบเครือข่ายข้อมูลเพื่อการขึ้นและเตือนภัยของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งประกอบไปด้วย 9 ระบบข้อมูล หรือ 9 IIU ได้แก่

- อุตสาหกรรมไทยในภาพรวม
<http://iiu.oie.go.th>
- อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม
<http://iiu.oie.go.th/Textile/default.aspx>
- อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า
<http://iiu.oie.go.th/iron/default.aspx>
- อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
<http://iiu.oie.go.th/electronics/default.aspx>
- อุตสาหกรรมยานยนต์
<http://iiu.oie.go.th/Automotive/default.aspx>
- อุตสาหกรรมอาหาร
<http://iiu.oie.go.th/food/default.aspx>
- อุตสาหกรรมพลาสติก
<http://iiu.oie.go.th/ptit/default.aspx>
- ฐานข้อมูลด้านการรับรองมาตรฐานไอเอสโอ
<http://iiu.oie.go.th/ISO/default.aspx>
- ฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมในภูมิภาคอาเซียน
<http://iiu.oie.go.th/IUasean/default.aspx>

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

75/6 ถนนพระรามที่ 6 เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0 2202 4274, 0 2202 4284

โทรสาร 0 2644 7023

OFFICE OF INDUSTRIAL ECONOMICS

75/6 Rama 6 Rd., Ratchathewee, Bangkok 10400

Telephone 0 2202 4274, 0 2202 4284

Fax 0 2644 7023

www.oie.go.th